

แผนที่จังหวัดตราด

รูปเรือใบแล่นในทะเลกับโป๊ะของชาวประมง เบื้องหลังเป็น
เกาะ หมายถึง จังหวัดตราดมีเกาะเป็นจำนวนมาก และ
เกาะที่ใหญ่ที่สุดเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือเกาะช้างการที่มี
พื้นที่ติดกับทะเลราษฎรจึงยึดถือการประมงเป็นอาชีพหลัก
มาแต่โบราณ

ธงประจำจังหวัดตราด
พื้นสีแดงและสีน้ำเงินตรงกลางมีตราประจำจังหวัด

ธงประจำจังหวัดตราด
ลักษณะพื้นสีแดงและสีน้ำเงินตรงกลางมีตราประจำจังหวัด

ดอกไม้ประจำจังหวัดตราด ดอกกฤษณา

ต้นไม้ประจำจังหวัดตราด หูกวาง

คำขวัญของจังหวัดตราด
"เมืองเกาะครึ่งร้อย พลอยแดงค่าล้ำ ระกำแสนหวาน
หลังอาณานิคม ยุทธนาวิเกาะช้าง สุดทางบูรพา"

ประวัติเมืองตราด

ชื่อเมืองตราดหรือเมืองทุ่งใหญ่ปรากฏในทำเนียบหัวเมือง สมัย พระเจ้า ปราสาททอง (พ.ศ. 2178) ว่าเป็นหัวเมืองชายทะเล สังกัดฝ่าย การต่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคลังด้วย นอกจากเป็นแหล่งสินค้าแล้ว ตราดยังเป็นหนึ่งในเมืองท่าชายทะเล ที่มีชัยภูมิเหมาะกับการแวะจอดเรือ เพื่อขนถ่ายซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า เติมเสบียงอาหารและน้ำจืด บริเวณอ่าวเมืองตราด จึงเป็นที่ตั้งชุมชน พ่อค้าชาวจีนที่เดินทางมาค้าขาย

ครั้นเมื่อสงครามกู้เอกราช (พ.ศ. 2310) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงเลือกตราดเป็นเมืองหน้าด่านกันชน ทำหน้าที่ส่งเสบียงอาหาร ก่อนเคลื่อนกองทัพ เรือออกจากจันทบุรี ยกไปขับไล่พม่า เพื่อกอบกู้เอกราชคืนสู่ชาติไทยในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 เมืองตราดยังขึ้นกับกรมท่า แสดงให้เห็นว่าเมืองตราดยังคงสังกัดอยู่ในฝ่ายกิจการต่างประเทศและการคลัง ในฐานะหัวเมืองชายฝั่งทะเล และเป็นเมืองท่าสำคัญแห่งหนึ่งเช่นเดียวกับในสมัยอยุธยา ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ไทยทำศึกกับเจ้าอนุวงศ์แห่งเมืองเวียงจันทน์ ซึ่งต่อมาหันไปสวามิภักดิ์กับญวน ไทยกับญวนผดใจกัน จนต้องทำสงครามในปี พ.ศ. 2371 เมืองตราดมีความสำคัญเป็นแหล่งกำลังพล และเสบียงอาหาร มีการตั้งป้อมค่ายอยู่ที่บ้านแหลมหิน ปากอ่าวเมืองตราด

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ฝรั่งเศสได้พยายามทุกทางที่จะเข้ายึดครองดินแดนของประเทศไทยให้ได้ เช่นเดียวกับที่ประสบความสำเร็จแล้วในญวน เขมร และลาว โดยส่งกองทัพเรือเข้ายึดจันทบุรี ในปี ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) และคืนให้ไทยในปี พ.ศ. 2447 แต่ได้บังคับให้ไทยต้องยอมมอบเมืองตราดให้อยู่ในการปกครองของฝรั่งเศส รัฐบาลไทยเห็นว่าตราด มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ และพลเมือง ส่วนใหญ่เป็นคนไทย ด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฝรั่งเศสจึงได้ยินยอมทำสัญญายกเมืองตราดคืนให้กับประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2449

โดยแลกเปลี่ยนกับเมือง พระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ ชาวตราดจึงถือเอา วันที่ 23 มีนาคมของทุกปี เป็นวันสำคัญที่ชาวตราดและคนไทยจะได้สำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์ พระพุทธเจ้าหลวงในการปกป้องเอกราช และอธิปไตยของไทยไว้ให้ลูกหลาน

ในช่วงสงครามอินโดจีน (พ.ศ. 2483 - 2484) ฝรั่งเศสพยายามเข้ายึดเมืองตราดอีกครั้ง เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2484 โดยส่งกองเรือรบ ล่วงล้ำน่านน้ำทะเลตราด บริเวณเกาะช้าง กองเรือรบราชนาวีไทยได้เข้าต่อสู้ขัดขวางอย่างกล้าหาญ และสามารถขับไล่ข้าศึกให้ล่าถอยไปได้ แต่ต้องสูญเสียเรือรบหลวงไป 3 ลำ คือ เรือรบหลวงสงขลา เรือรบหลวงชลบุรี และ เรือรบหลวงธนบุรี รวมทั้ง

ทหารอีกจำนวนหนึ่ง เป็นวีรกรรมของทหารเรือไทยที่รู้จักกันในนาม "ยุทธนาวีเกาะช้าง"

พระราชประวัติย่อ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเราถวายสมญานามว่า พระปิยมหาราชหรือพระพุทธเจ้าหลวง พระองค์ประสูติ เมื่อปีฉลู วันอังคาร เดือน 10 แรม 3 ค่ำ ตรงกับวันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2396 (ร.ศ. 72) ได้ทรงรับบรมราชาภิเษก เมื่อวันพุธ เดือน 12 แรม 12 ค่ำ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ 21 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2411 (ร.ศ.87) เมื่อพระชนม์ได้ 16 พรรษา และเสด็จสวรรคต เมื่อวันอาทิตย์ เดือน 11 แรม 5 ค่ำ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ 23 ตุลาคม พุทธศักราช 2453 (ร.ศ. 129) เมื่อพระชนม์มายุได้ 58พรรษา รวมรัชการได้ 43 ปี พระองค์เป็นพระเจ้าลูกเธอ องค์ที่ 9

ของสมเด็จพระจอมเกล้า ฯ ทรงพระนามว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ ได้ทรงรับสถาปนาเป็นกรมหมื่นพิฆเนศวรสุรสังกาศ เมื่อพระชนมายุได้ 9 พรรษา และต่อมาอีก 4ปี ก็ได้รับสถาปนาเป็นกรมหมื่นขุนพิณิตรถทรงเริ่มศึกษาอักษรสมัยกับพระราชวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุตรี ซึ่งเป็นขัตติยนารีที่รอบรู้ในอักษรสมัยและโบราณราชประเพณี ทรงศึกษาภาษาบาลีราชาภิรมย์ (เปี่ยม) ซึ่งภายหลังได้เป็น พระยาปริยัติธรรมธาดา ทรงศึกษาวิธีการยิงปืนกับพระยาอภัยศรีพลิง วิชามวยปล้ำ และกระบี่กระบอง กับหลวงพลโยธานุโยค วิชาทางม้ากับหม่อมเจ้าสิงหนาท วิชาทางช้างกับสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระบำราบปรปักษ์ วิชาภาษาอังกฤษกับหญิงอังกฤษคนหนึ่งชื่อนาง ลีโอโนเวนซ์ หมอ

จันดเล อเมริกัน และนายแปตเตอร์สัน ส่วนวิชาประวัติศาสตร์ สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงฝึกฝนให้ด้วยพระองค์เอง ทรงรัชกาลด้วยความไม่แน่นอน และยากลำบาก ความยากลำบากนี้มีมาตั้งแต่ก่อนที่ จะทรง รัชทายาทเพราะในเวลานั้น มีพระเจ้าแผ่นดินสองพระองค์จริงๆ คือพระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวสองพระองค์ในตอนนี้ เนื่องจาก เหตุที่พระสมเด็จเจ้าอยู่หัวทรงมีความรู้สูงทางค่านวณดาราศาสตร์ตลอดจน โหราศาสตร์ เวลาพระบรมวงศานุวงศ์และมุขมนตรีไปเชิญเสด็จฉลองราชสมบัติ ก็ได้คำนวณดวง ชะตาของคนทั้งหลายเพื่อให้ทราบว่ามีดวงชะตาแรงพอที่จะชมพระองค์ได้บ้าง ได้ทรงเห็นดวง ชะตาของพระอนุชา คือสมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ซึ่งตัวเลขบอกชัดว่า จะได้เป็นพระเจ้า แผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงดำริว่าเมื่อดวงชะตาบอกว่า สมเด็จเจ้าฟ้าขุนอิศเรศ

รังสรรค์จะได้เป็นพระเจ้า แผ่นดินแล้ว ถ้าไม่ได้ให้เป็น พระเจ้าแผ่นดินเสียด้วย พระ ชนม์ของพระองค์เองอาจจะสั้น ด้วยไปได้ จึงได้พระราชทาน พระบรมราชภิเษกให้สมเด็จเจ้า ฟ้ากรมอิศเรศ-สรรค์เป็นพระ เจ้าแผ่นดินอีกองค์หนึ่งทรงพระ นามว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่น

เกล้าเจ้าอยู่หัว ก็เป็นพระอนุชาช่วยพระราชมาดา กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ แต่ถึงกระนั้นวัง หลวงหับวังหน้าเคยมีเรื่องแข่งขันแข่งดีกันมา ก็จำเป็นต้องระมัดระวังอยู่ ส่วนพระบาทสมเด็จพระปิ่น เกล้าฯนั้นทรงรักใคร่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ถึงกับออกพระ โอษฐ์รับสั่งท่านายไว้ว่า จะเป็นที่พึ่งแก่วงศ์ญาติทั้งหลายได้ อนึ่งพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯก็เสด็จ สวรรคตก่อนพระบาทสมเด็จพระจอม 3 ปี ปัญหาทางวังหน้าจึงเป็นอันระงับไป ในรัชการ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นมีเรื่องที่ต้องควรถึกษามากมายทั้งที่สูญเสียและในทางที่ ได้มาในทางที่สูญเสีย คือการสูญเสียดินแดนซึ่งมีใช้ความผิดของพระองค์ หรือของรัฐบาลในเวลานั้น แต่เป็นเรื่องเหตุสุวิสัย ไม่มีใครสามารถจะป้องกันได้ เราต้องเสียดินแดนไปตั้งครึ่งประเทศ ด้วยเหตุ อย่างเดียว คือเราเป็นประเทศเล็กมีกำลังน้อยไม่สามารถจะทนทานกำลังอันยิ่งใหญ่ที่บีบบังคับเรา ส่วนในทางที่ได้มานั้น เราได้มากในรัชการนี้ เริ่มต้นแต่พลเมืองได้รับสิทธิเป็นมนุษย์ เปลี่ยนสภาพจาก สัตว์พาหนะ ซึ่งชนชาติไทยต้องเป็นมาตลอดเวลา 500 ปี เราได้ระบอบการปกครองใหม่ ได้ การศึกษา ได้ศาลยุติธรรม ได้การคมนาคมและธรรมนุบำรุงอย่างใหม่ ประเทศไทยขึ้นสู่ศักราชใหม่ ตั้งแตรัชการที่ 5 นี้ขึ้นมา(ข้อความข้างบนนี้ คัดจากหนังสือประวัติศาสตร์กล เล่ม 5ของหลวงวิจิตร วาทการพ. ศ. 2493) สำหรับพระราชกรณียะกิจโดยละเอียดเป็นคุณแก่ประเทศชาติอย่างมหาศาลนั้น

เป็นที่ทราบอย่างแพร่หลายและมีปรากฏอยู่ในอยู่ในหนังสือต่างๆมากมาย อาจค้นคว้ามาหาอ่านได้โดยง่าย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงขอจดไว้ ต่อไปนี้จะนำมากล่าว แต่เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดตราดเท่านั้น

ก่อนเสียเมือง

ก่อนที่เมืองตราดจะตกไปเป็นของฝรั่งเศสในปี พุทธศักราช 2447 นั้น สมเด็จพระปิยมหาราช นั้นได้เสด็จประพาส และทรงเยี่ยมประชาชนจังหวัดตราดมาแล้วถึง 8 ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2416 และต่อมา พ.ศ. 2419, 2425, 2426, 2427, 2430, 2432, 2444 โดยลำดับ และถ้านับรวมครั้งล่าสุด คือหลังจากที่ได้เมืองตราดคืนมาในปี 2450 เข้าด้วยกันจะเป็น 9 ครั้ง หลักฐานที่ยืนยันข้อความนี้ปรากฏอยู่ในพระราชนิพนธ์จดหมายเหตุเสด็จประพาสเมืองจันทบุรี ปี พ.ศ. 2419 และพระราชหัตถเลขาเสด็จประพาสหัวเมืองชายทะเลตะวันออก **เสด็จประพาสจังหวัดตราด**

อนึ่ง ถ้าจะไปก็คล้ายกับที่ป็นัง (หรือเกาะหมาก) คิดเอาเกาะช้างเป็นป็นัง เอาฝั่งแขวงเมืองตราดเป็นเปรอวินเวเลสลี ดูเหมือนที่โน้นจะใกล้กว่านี้แต่ไม่มากนัก ที่เขาซึ่งเป็นที่อยู่เลสเตอร์แนนต์เกาวานัน ที่เชิงเขาใกล้ทางที่จะขึ้นไป มีน้ำตกเหมือนกัน แต่น้ำน้อยลำธารนั้นก็สั้นกว่านี้ ที่อ่างรอนั้นเขาก่อเสริมพอกันน้ำขังไว้ได้มาก แล้วเอาท่อติดฝังเป็นรางมาใช้ได้ทั่วบ้านทั่วเมืองตลอดปีไม่มีขาดเลย พวกเราที่ไปพากันไต่ขึ้นไปบนเขาเมื่อเวลาบ่ายขึ้นไปนั้นเห็นรอยตีนสัตว์ต่างๆ มีอยู่ที่ศิลากี่มากเป็นรอยตีนเสือใหญ่ก็มีหลายรอย แล้วให้กะลาสี 2 คน ขึ้นไปนั่งคอยระวังทางต้นไม้บนยอดเขา พระนายไวยขึ้นไปด้วยเห็นรอยตะกายดินใหม่ๆ เขาว่าดูเหมือนเสือ ด้วยเป็นเวลากินน้ำ ตื่นเสียงโห่ก็ตะกายหนีไป เราคิดว่าได้ไปถึงที่นั่นถึง 2 ครั้ง ไม่มีสิ่งไรเป็นสำคัญ จึงคิดว่าจะทำเกรน (กองศิลาเป็นที่ระลึก) แต่จะทำโตก็ได้ไม่ได้เพราะคนไปก็น้อย ที่ก็เล็ก จึงให้มื่นสรภักย์ กรมพิชิตพระนายไวยกรมอดิศร กับกะลาสี 2 คน ช่วยขนศิลาก้อนเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง เราเอากระดาษาของกรมมนเรศร์ เขียนหนังสือในหนังสือนั้นว่า "เราสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยามรัชกาลที่ 5 ได้มาถึงที่นี่ 2 ครั้งๆ หนึ่งเมื่อปีระกา เบญจศก จุลศักราช 1235 กับครั้งนี้วัน ปีชวด อัฐศก ศักราช 1238 เราทั้งปวงบรรดาที่มาพร้อมกันได้ลงชื่อไว้ในท้ายหนังสือนี้"

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัดจนเกินไป เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดมีเกาะต่าง ๆ มากมาย ถึง 52 เกาะ จึงเป็นเสมือนกำแพงกันบังคลื่นลม พื้นที่จังหวัดตราดจึงไม่เคยได้รับความเสียหายจากลมพายุเลย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี แบ่งเป็นฤดู

ฤดูหนาว มีเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวเย็นมากนัก อุณหภูมิเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม และเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 34 องศาเซลเซียส **ฤดูฝน** อยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคมถึง เดือนตุลาคม

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป อากาศค่อนข้างร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 26 - 29 องศาเซลเซียส ในปี 2545 อุณหภูมิสูงสุด 33.8 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 21.8 องศาเซลเซียส มีฝนตกตลอดทั้งปี 220 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 4,398.1 มิลลิเมตร

ตราด เป็นจังหวัดชายแดนสุดเขตประเทศไทยด้านชายฝั่ง ตะวันออก มีรูปร่างลักษณะคล้ายหัวช้างเป็นจังหวัดขนาดเล็กที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภูมิประเทศที่สวยงามและสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

จังหวัดตราดตั้งอยู่ระหว่าง ละติจูด 11-12 องศาเหนือ และลองจิจูด 102 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ 315 กม.มีเนื้อที่ประมาณ 2,819 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,761,875 ไร่ และยังมีพื้นที่ตามเขตปกครองทางทะเลประมาณ 7,257 ตารางกิโลเมตร โดยมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 165 กิโลเมตร

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี และประเทศกัมพูชา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอไทยและน่านน้ำทะเลประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขตแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

ภูมิประเทศ

จังหวัดตราดมีอาณาบริเวณทั้งที่เป็นแผ่นดินและพื้นน้ำประกอบด้วยเทือกเขาสูง อุดมด้วยป่าเบญจพรรณและป่าดิบทางด้านตะวันออก ส่วนบริเวณหมู่เกาะต่างๆ ทางด้านใต้มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงเช่นเดียวกัน ตอนเหนือเป็นที่ราบบริเวณภูเขา ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มน้ำที่อุดมสมบูรณ์แล้วลาดลงเป็นที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล สภาพของภูมิประเทศที่ปรากฏจึงแบ่งเป็น 4 ลักษณะ

1. ที่ราบบริเวณลุ่มน้ำได้แก่บริเวณที่ราบตอนกลางและตะวันออกเหมาะสำหรับทำนาข้าว และปลูกผลไม้
2. ที่ราบบริเวณภูเขาได้แก่บริเวณที่ราบตอนบนและตอนกลางบริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางมาก เนื่องจากมีภูเขากระจายอยู่ทั่วไป เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนผลไม้ ยางพารา และปลูกสับปะรด
3. ที่สูงบริเวณภูเขา ได้แก่บริเวณทางตอนกลางของอำเภอแหลมงอบและเขตติดต่ออำเภอเขาสมิง นอกจากนี้ยังมีบริเวณที่เป็นเกาะต่างๆ ซึ่งส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล ได้แก่บริเวณฝั่งทะเลเกือบตลอดแนว บริเวณพื้นที่แห่งนี้เป็นป่าชายเลนหนาแน่น และยังเป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิดด้วย

ดาวน์โหลด แผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดตราด ปี 2553-2556

<http://www.trat.go.th/newweb2018/pages/developmentplan.html>

ที่มา <http://www.trat.go.th/modules.php>